

5.4 KREIRANJE NORMATIVNIH ZAPISOV

Nov normativni zapis lahko kreiramo:

- med delom v bibliografski bazi podatkov,
- med delom v normativni bazi podatkov.

Ko delamo v bibliografski bazi podatkov, lahko kreiramo kratke normativne zapise z najosnovnejšimi normativnimi podatki. Kratke normativne zapise lahko kreiramo, če imamo pooblastilo za kreiranje bibliografskih zapisov.

Če imamo uporabniško ime za delo v normativni bazi podatkov, lahko kreiramo popolnejše normativne zapise neposredno v njej. Priporočljivo je, da ustrezne normativne zapise kreiramo pred kreiranjem ali ažuriranjem bibliografskega zapisa. Če nam to dopušča oprema, lahko tudi istočasno delamo v bibliografski in normativni bazi podatkov.

Opozorilo:

Če normativne zapise kreiramo vnaprej v normativni bazi podatkov, je priporočljivo, da z njimi v čim krajšem času povežemo ustrezne bibliografske zapise.

5.4.1 Prevzemanje zapisov iz baze LC NAMES

Pred kreiranjem normativnega zapisa moramo obvezno preveriti, ali je zapis že v naši normativni bazi podatkov. Če zapisa ni, preverimo, ali je zapis morda v normativni bazi podatkov LC NAMES. Če je, ga prevzamemo in po potrebi ustrezno priredimo.

Normativni zapis iz baze LC NAMES lahko prevzamemo:

- med delom v bibliografski bazi podatkov,
- med delom v normativni bazi podatkov.

Zapisi v bazi LC NAMES so v formatu MARC 21, narejeni po pravilih AACR2 (*Anglo-American Cataloguing Rules*). Ko prevzamemo zapis iz baze LC NAMES, se izvede konverzija v format COMARC/A. Pri prevzemu zapisa v normativni bazi podatkov se prenese popoln zapis, pri prevzemu v bibliografski bazi podatkov pa le nekaj osnovnih polj.

Preden shranimo prevzeti normativni zapis, moramo podatke v zapisu uskladiti z našimi pravili za katalogizacijo ter zapis posloveniti. Zapis po potrebi ustrezno dopolnimo z ostalimi podatki, ki so koristni za identifikacijo.

Opozorilo:

Pri prevzemanju normativnih zapisov iz baze LC NAMES moramo paziti, da prevzamemo zapis za pravo entiteto (npr. avtorja). Prevzetega zapisa tudi ne smemo spremeniti v zapis za neko drugo entiteto. Identifikacijska številka normativnega zapisa iz baze LC NAMES se namreč prenese v zapis v naši normativni bazi. Pri nepravilno prevzetem zapisu iz baze LC NAMES se vzpostavi napačna povezava med zapisoma v obeh normativnih bazah.

Če nismo prepričani, da smo v bazi LC NAMES našli pravi normativni zapis, kreiramo nov normativni zapis brez prevzemanja iz baze LC NAMES.

Nasvet:

Če vemo, da smo v bazi LC NAMES našli pravi normativni zapis, ga raje prevzamemo, kot da kreiramo nov normativni zapis. Prevzeti zapis po potrebi uskladimo z našimi katalogizacijskimi pravili in ga dopolnimo. Na ta način ohranimo povezavo med zapisoma v obeh normativnih bazah.

To ne velja za domače avtorje. Zapise za domače avtorje praviloma kreiramo sami in jih ne prenašamo iz drugih baz.

Prevzemanje med delom v bibliografski bazi podatkov

V bibliografski bazi podatkov lahko normativni zapis iz baze LC NAMES prevzamemo ob vnosu ali ažuriranju značnice. Pri tem se v kratki normativni zapis prenese identifikacijska številka zapisa iz baze LC NAMES, enotna značnica in sorodne značnice.

Postopek

1. Če iskane značnice ni v seznamu značnic iz naše normativne baze, pritisnemo tipko **[KP4]**, ko je kazalec na poljubnem mestu v seznamu. Izpiše se seznam značnic iz baze LC NAMES od niza znakov, ki smo ga pred pregledovanjem seznama vpisali v polje 3, dalje.
Seznam pregledujemo enako kot seznam iz naše normativne baze (gl. ukaz *BROWSE*). Če je iskana značnica v seznamu, gremo na naslednji korak.
Če iskane značnice ni v seznamu, seznam s tipko **[Esc]** zapustimo. Iskanje po obeh seznamih ponovimo še za variantne značnice. Če značnice še vedno ne najdemo, kreiramo nov normativni zapis (gl. poglavje 5.4.2 *Kreiranje normativnih zapisov med delom v bibliografski bazi*).
2. Če je iskana značnica v seznamu, jo preverimo tako, da jo potrdimo s tipko **[Return]**. Izpiše se normativni zapis v polnem formatu MARC 21. Zapis pregledamo s tipkama **[KP5]** in **[KP8]**. Če zapisa ne želimo prevzeti, se s tipko **[Esc]** vrnemo v seznam značnic iz baze LC NAMES.
3. Zapis prevzamemo s tipko **[KP0]**. Odpre se maska kratkega normativnega zapisa, še prej pa se izvrši konverzija iz formata MARC 21 v format COMARC/A. Vsebino polj v prevzetem zapisu po potrebi ažuriramo. Nadaljnji postopek je enak kot v korakih 2 do 4 pri postopku v poglavju 5.4.2 *Kreiranje normativnih zapisov med delom v bibliografski bazi*.

Ko prevzeti zapis dopolnjujemo, lahko s tipkama **[PF1]** **[KP3]** pogledamo izvorni zapis iz baze LC NAMES v polnem formatu. V masko kratkega normativnega zapisa se vrnemo s tipko **[Esc]**.

Prevzemanje v normativni bazi podatkov

Postopek

1. Z ukazom *BROWSE* preverimo v seznamu značnic iz naše normativne baze, ali je v njej že ustrezná značnica (gl. ukaz *BROWSE*). Če iskane značnice ni, pritisnemo tipko **[KP4]**. Izpiše se seznam značnic iz baze LC NAMES od niza znakov, ki smo ga vpisali ob ukazu *BROWSE*, dalje.

Če iskane značnice ni v seznamu, seznam s tipko **[Esc]** zapustimo. Iskanje po obeh seznamih ponovimo še za variantne značnice. Če značnice še vedno ne najdemo, kreiramo nov normativni zapis (gl. poglavje 5.4.3 *Kreiranje normativnih zapisov v normativni bazi*).

2. Če je iskana značnica v seznamu, jo preverimo tako, da jo potrdimo s tipko **[Return]**. Izpiše se normativni zapis v polnem formatu MARC 21. Zapis pregledamo s tipkama **[KP5]** in **[KP8]**. Če zapisa ne želimo prevzeti, se s tipko **[Esc]** vrnemo v seznam značnic iz baze LC NAMES.

Nasvet:

Normativni zapis v bazi LC NAMES lahko vsebuje variantne oblike imena, ki jih pred tem nismo poznali. Preverimo, ali je v naši normativni bazi normativni zapis za katero od teh variantnih oblik. Če je, ga s pomočjo podatkov iz zapisa v LC NAMES popravimo in dopolnimo. Lahko pa ga tudi nadomestimo z zapisom iz baze LC NAMES. To storimo tako, da

1. z ukazom *EDIT* odpremo direktorij zapisa v naši normativni bazi;
2. v ukazno vrstico vpišemo ukaz *BROWSE* in enotno značnico iz zapisa v bazi LC NAMES;
3. pritisnemo tipko **[Return]** in izpiše se seznam značnic iz naše normativne baze;
4. pritisnemo tipko **[KP4]** in izpiše se seznam značnic iz baze LC NAMES;
5. ustrezno značnico potrdimo s tipko **[Return]**.

Če obstoječi normativni zapis nadomestimo z zapisom iz baze LC NAMES, ostane identifikacijska številka normativnega zapisa nespremenjena.

3. Zapis prevzamemo s tipko **[KP0]**. Odpre se direktorij normativnega zapisa, še prej pa se izvrši konverzija iz formata MARC 21 v format COMARC/A.

Prevzeti zapis ustrezno dopolnimo in popravimo. Med dopolnjevanjem lahko z ukazom *D 0,FULL* pregledamo zapis v polnem formatu.

5.4.2 Kreiranje normativnih zapisov med delom v bibliografski bazi

Če pri vnosu v podpolje 3 ne najdemo ustrezne značnice v nobeni normativni bazi, kreiramo nov normativni zapis. Če nimamo uporabniškega imena za delo v normativni bazi, lahko kreiramo samo kratki normativni zapis.

Normativni zapis, ki je bil kreiran med delom v bibliografski bazi, prepoznamo po tem, da v imenu kreatorja ni omenjena normativna baza podatkov.

Postopek

1. Ko je kazalec na poljubnem mestu v seznamu značnic iz normativne baze (gl. poglavje 5.2 *Vnos značnic v polja z normativno kontrolo*), pritisnemo tipko **[KP2]**. Odpre se maska kratkega normativnega zapisa.
Če smo pred kreiranjem kratkega normativnega zapisa v bibliografskem zapisu izpolnili polja za bibliografski opis, se ta samodejno prenese v polje 810 – *Podatek je v v kratkem normativnem zapisu*.
2. Vnesemo podatke v ustrezna polja. Možen je le menijski način vnosa.
Med vnašanjem podatkov lahko s tipko **[KP3]** pogledamo zapis v polnem formatu. Pri tem vidimo tudi polja, ki se bodo v zapis samodejno dodala po shranitvi zapisa. V masko kratkega normativnega zapisa se vrnemo s tipko **[Esc]**.
3. S tipkama **[PF1]** **[KP7]** shranimo zapis v normativno bazo podatkov. Ob shranjevanju kratkega normativnega zapisa se vanj samodejno dodajo nekatera polja s privzetimi vrednostmi, ki jih sicer nismo vnesli v zapis.
V podpolje 3 v bibliografskem zapisu se vpiše identifikacijska številka pravkar nastalega normativnega zapisa.
4. Identifikacijsko številko potrdimo s tipko **[Return]**. S tem smo zaključili vnos značnice v polje bibliografskega zapisa.

Opozorilo:

Ko bibliografski zapis shranimo, se:

- *v polja za značnice pod normativno kontrolo prenesejo enotne značnice iz ustreznih normativnih zapisov;*
- *v polja za variantne značnice prenesejo variantne značnice iz ustreznih normativnih zapisov;*
- *v polja za sorodne značnice prenesejo sorodne značnice iz ustreznih normativnih zapisov.*

5.4.3 Kreiranje normativnih zapisov v normativni bazi

Če imamo uporabniško ime za delo v normativni bazi podatkov, lahko kreiramo normativni zapis neposredno v njej. Za kreiranje zapisa uporabljamo ukaz *NEW*, uporaba ukaza *NEW/INCL* pa v normativni bazi ni možna.

Postopek

1. Po iskanju vpišemo ukaz *NEW* in potrdimo s tipko . Odpre se direktorij normativnega zapisa.
2. Vnesemo podatke v ustrezna polja.

Nasvet:

V normativni zapis vnesemo vse podatke, ki so nam na voljo.

Če v direktoriju v ukazno vrstico vpišemo ukaz *D 0,FULL*, lahko pogledamo zapis v polnem formatu z vsemi trenutno vnesenimi podatki.

3. S tipkama   shranimo zapis.